

ART

PUBLICACIÓ DE LA JUNTA MUNICIPAL D'EXPOSICIONS D'ART

DIRECTOR: JOSEP M.ª JUNOY

L'EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA DEL 1936

PER ALEXANDRE PLANA

SALÓ DE BARCELONA — SALÓ DE MONTJUÏC

PER MÀRIUS GIFREDA

I SALÓ D'ARTISTES DECORADORS

PER M. G.

L'AJUT ALS ARTISTES PINTORS I ESCULTORS
DE CATALUNYA

PER CARLES CAPDEVILA

EL II SALÓ MIRADOR

PER JOSEP GUDIOL

LES EXCAVACIONS DE LA PLAÇA DEL REI (J. G.); RETROSPEC-
TIVA DEL PINTOR JOSEP ARRAU I BARBA (C. C.); CRÒNICA
D'EXPOSICIONS (A. M.)

— DOS MONUMENTS. — EDICIONS D'ART. — BIBLIOGRAFIA. —

JULIOL, 1936

ART

SEGONA ÈPOCA

VOLUM TERCER

JULIOL

1 9 3 6

JULIOL

1 9 3 7

DIRECTOR: JOSEP M.^A JUNOY

PUBLICACIO DE LA
JUNTA MUNICIPAL D'EXPOSICIONS D'ART
BARCELONA

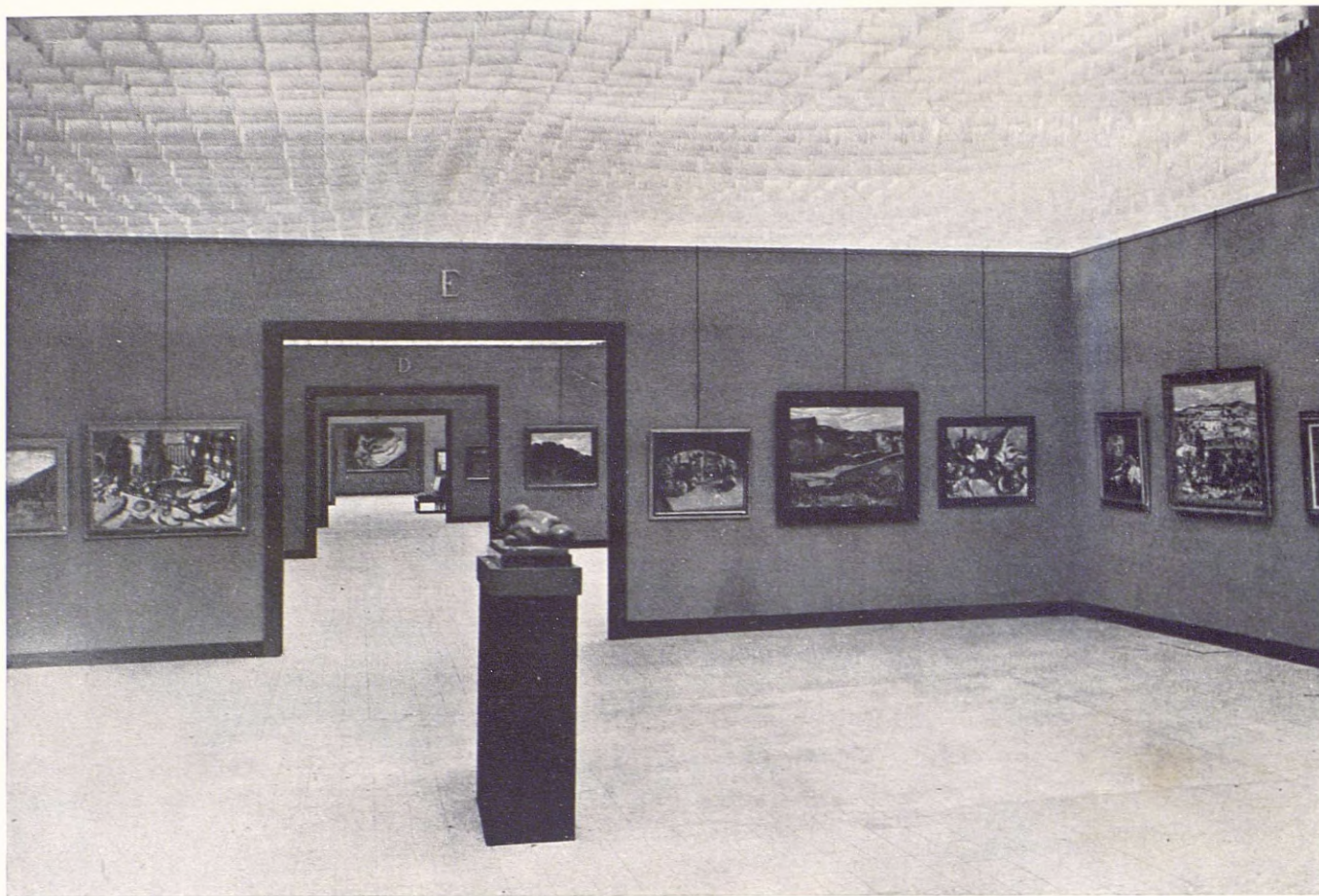
JUNTA MUNICIPAL D'EXPOSICIONS D'ART

EXPOSICIÓ
DE
PRIMAVERA
1936

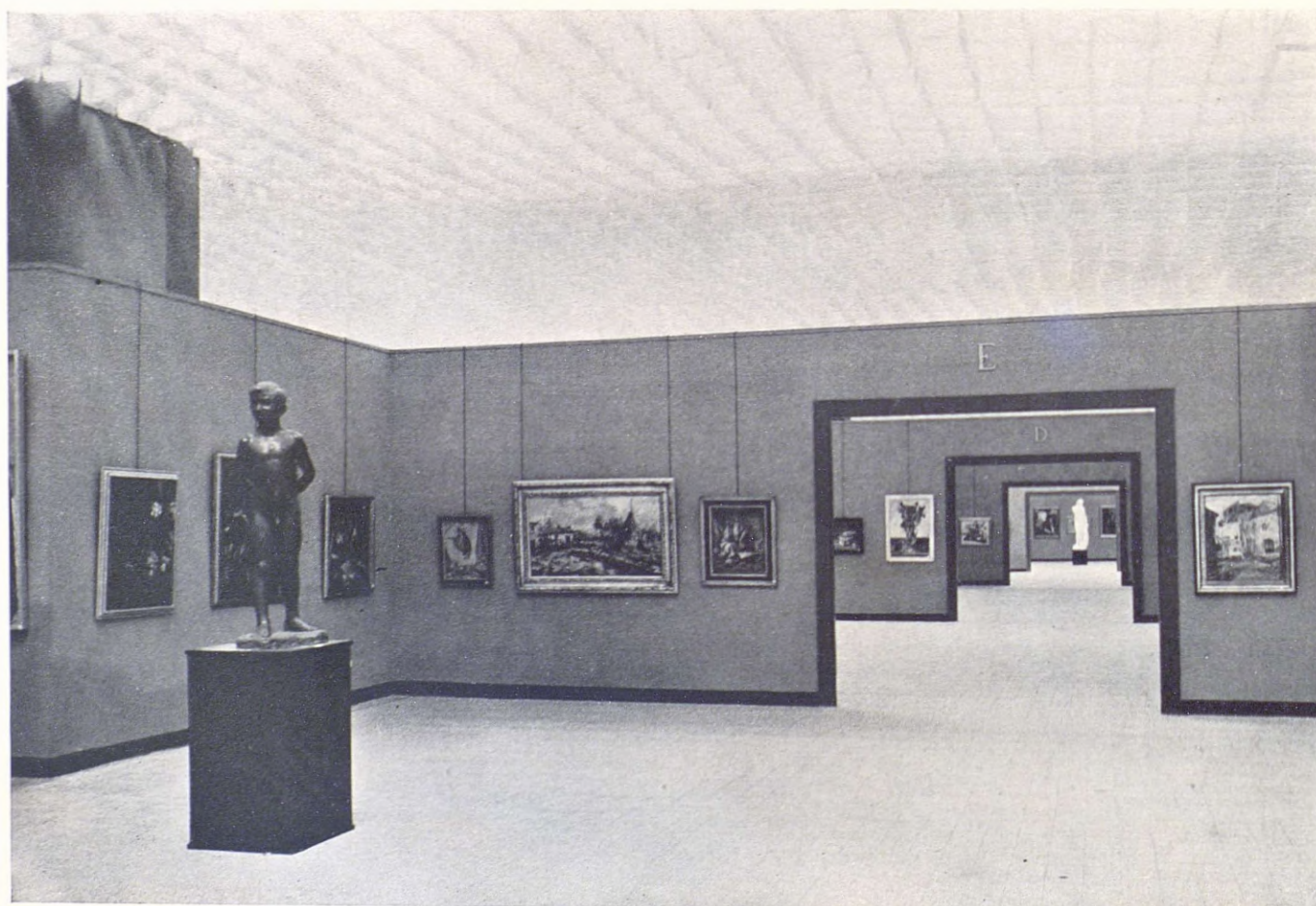
SALÓ DE BARCELONA
SALÓ DE MONTJUÏC

31 DE MAIG

12 DE JULIOL

SALÓ DE BARCELONA. FOTO SERRA

SALÓ DE MONTJUÏC. FOTO SERRA

L'EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA

DEL 1936

PER ALEXANDRE PLANA

EMPRAR l'expressió de «tasca difícil» deixa d'ésser un tòpic en tractar-se d'organitzar una manifestació col·lectiva com és ara l'Exposició de Primavera. El visitant que ressegueix amb esguard atent, o amb esguard distret per la fatiga, la corrua de sales plenes de pintura i escultura, no es farà mai càrrec de totes les resistències que han de vèncer els organitzadors d'una exhibició d'aquest abast. Cal trobar, entre voluntats divergents, uns punts de coincidència. S'ha de convèncer els desmenjats i els massa ambiciosos, els que es retreuen per orgull i els que ho fan per timidesa, els que volen anar sols i els que no creuen en aplegaments d'aquesta mena. Després, cal harmonitzar en la buidor de les parets la varietat cromàtica de les obres aportades. No és cosa de bon fer el donar aparences de continuïtat a allò que un assagista subtil en diu el «desordre organitzat dels museus». Perquè una exposició anual és, o hauria d'ésser, un exercici entre aspirants al museu i és cosa sabuda que res és de tan mal fer com evitar que una tela no perjudiqui les que té a la seva vora. A cada una han de cercar-li la millor companyia possible. Altrament, la contraposició tònica fatigaria la retina del visitant sensible a aquesta lluita muda que tantes vegades de dos quadres en fa dos enemics.

Bona part de les obres aplegades no han nascut precisament sota un signe d'harmonia profunda, no pas perquè a casa nostra sovintegin les discrepàncies fonamentades en idees estètiques, sinó perquè les separa una oposició de temperament. Al món de l'art també arriba el nostre individualisme racial, la tossuderia d'anar cadascú pel seu cantó, de voler ésser ben

diferent dels altres. No és tasca planera ordenar en rengleres unes obres que han sortit d'una irreductible voluntat de diversificació.

No és que sigui aquesta una característica exclusiva de la nostra terra. La trobem per tot arreu, però hom diria que s'accentua en els països d'àrea geogràfica reduïda, com si a mida que s'estrenyés el radi d'acció es fes més viva la resistència contra tota força uniformadora. No oblidem, però, que és aquesta força centrífuga la que ha estimulat, en cada període de la història, la formació de les escoles d'art i l'evolució normal dels estils. És per això que hi ha tant a dir i a discutir sobre la millor manera d'organitzar una exposició col·lectiva. És per això que s'han motivat polèmiques vehements — més aviat verbals que no pas escrites — sobre quines haurien d'ésser les normes directrius de tota exhibició anual, i, més concretament, sobre la reglamentació més adient dels Salons de Primavera. Quan hi intervé l'acció protectora de les corporacions públiques, com en el nostre cas, quan hi han premis a donar, i propostes d'adquisicions, la qüestió pren un aire més ombrós. No és ara el moment de polemitzar sobre aquestes normes directrius. Ni aquest és el lloc. N'hi ha prou amb remarcar que aquesta divergència d'opinions és una de les dificultats de més pes que han de sollevar-se.

Totes aquestes dificultats i resistències acreixen el mèrit de la tasca realitzada pels organitzadors dels Salons de Primavera. No estava a les seves mans fer tot el que volien, però el que han aconseguit és prou, per a assenyalar-ne els encerts. El més visible d'aquests encerts és la discreció amb què han sabut organitzar

La limitació d'espai, les exigències materials de la compaginació i les dificultats informatives d'una manifestació d'art col·lectiu tan important com l'Exposició de Primavera, han condicionat la grandària dels gravats i el lloc que ocupen en el present número.

Regraciem tots els artistes que ens han facilitat la tasca autoritzant-nos a reproduir obres i els fem avinent que ni el lloc on algunes s'han reproduït, ni el tamany a què ha estat necessari de reduir els gravats, ni la mateixa omisió forçada d'un bon nombre d'obres interessants no poden perjudicar res respecte llur valor artístic, car aquestes condicions, exigides per la confecció del número, no suposen de cap manera minimització ni postergació. — N. de la D.

el desordre inevitable d'aquestes cinc-centes pintures, peces de marbre o de guix, dibuixos i gravats que han estat admesos, i com les han disposades al llarg de les sales nues d'un palau, deixalla de la darrera Exposició Internacional, descobrint cada vegada les possibles harmonies entre una tela i les que calia encabir en la mateixa paret, evitant tant com podien les contrastacions violentes i els alts i baixos d'una inevitable diversitat de colors i de tons.

* * *

Podrà opinar-se sobre si calia fer-se així o d'aquella altra manera. Però és evident que ha estat complerta la necessitat essencial: La de no trencar la continuïtat de les exposicions anuals. Els defectes que pugui tenir — i que són inevitables — poden ésser un alligonament per a un altre dia, si hi ha la voluntat de corregir-los. Cal que l'exposició es faci. Aquest és el punt a l'entorn del qual gira tot.

En una ciutat com la nostra, on les exposicions d'art es succeeixen sense interrupció des de la tardor a ben entrat l'estiu, amb deu o dotze sales obertes simultàniament, amb una renovació constant a cada quinzena, en forma que les exhibicions individuals passen de molt de dues-centes a l'any, amb un volum de producció que voreja les quatre mil obres, és innegable que ha de tenir la manifestació més alta i significativa de tota aquesta activitat en un Saló anual en el qual trobi un estímul més viu. La concessió del Premi Nonell, per a la pintura, i del Premi Campeny, per a l'escultura, les adquisicions de la Junta de Museus i les que fa la Junta Municipal d'Exposicions són el començament d'aquest camí que al llarg de l'any assenyalen els artistes en les galeries d'art.

El Saló de Primavera hauria d'ésser el resum de tota aquesta activitat i el seu moment més intens, com el període que tanca una vasta composició simfònica. Hauríem de trobar-hi tots els nostres artistes, els de prestigi consagrat i els que són valors inèdits; els que el públic ha pogut seguir a les sales d'exposicions i els que no tenen mitjans d'exhibir-hi les seves obres. Caldria que l'aportació de cadascú no fos un acte formulari, ni el compliment d'una obligació, sinó la prova d'un desig constant de superació. Malauradament no ha estat encara possible infondre aquest esperit en tots els nostres artistes. Cada any hi han buits a remarcar. Els uns no hi concórren amb regularitat. Altres hi oposen una absència sistemàtica. Són molts els que surten del pas amb una obra de qualitat mitjana,

perquè reserven les millors per a una exposició particular. Sortosament no manquen mai una vintena d'obres que duen aquella senyal de foc que les pot alliberar de caure en les aigües grises de l'oblit. Cada any hom hi troba obres que revelen una voluntat de superació i un noble entusiasme. Són les obres que donen el to al conjunt. Si hi hagués manera d'estendre aquest esperit d'emulació en límits més amples, els Salons de Primavera serien la millor exposició de l'any i la que tindria una eficàcia més viva.

* * *

L'actual Exposició de Primavera acusa, com les anteriors, la tendència de la pintura moderna a reduir les proporcions de la tela, de defugir les grans composicions i a no moure's d'un domini limitat de temes. Són excepcions les provatures que van més enllà del metre per banda. Hom diria que tots aquests quadres s'han pintat pensant més en les mides normals dels pisos barcelonins que en les àmplies parets d'un museu. Aquest caient pràctic de la pintura té l'inconvenient d'encongir la imaginació. Desitjaríem més volada, perquè les mides grans reclamen temes de més vasta composició que el pot de flors, el parell de conills o el recó de carretera en el repòs del capvespre. No és que enyorem aquelles complicades *machines* acadèmiques del segle XIX, amb falsificacions històriques i amb escenes dramàtiques. Però el quadre de proporcions superiors als cent centímetres són més adients a la invenció. Algun exemple en tenim en l'actual Exposició.

És fàcil d'observar com els temes de paisatge dominen en la nostra pintura. Vénen després els temes de natura morta. Amb tot, els de figura sovintegen més enguany que no altres vegades. És aquesta una qüestió que donaria molt per parlar. En canvi, és de remarcar com s'accentua l'esperit de modernitat de bona part dels nostres artistes, com és visible la lluita porfídiejada per a personalitzar l'estil de les seves obres i els guanys sensibles de factura i de qualitat.

És per tot això que, fet el descàrrec de les falles indicades, l'Exposició de Primavera té un interès més viu cada vegada. Cal sostenir-la com a institució essencial per a la nostra vida artística. El que no s'ha realitzat fins ara, podrà fer-se més endavant, i més encara quan no quedi ningú que vegi en aquesta reunió anual una mena de via morta, sinó més aviat un ample camp en el qual la legítima ambició de cadascú pot temptar l'aventura del gran aire, com un avió.

LLUÍS MASRIERA: LA NÚVIA. FOTO SERRA

EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA

PER MÀRIUS GIFREDA

SALÓ DE BARCELONA

PINTURA

SALA A. — Seguint l'itinerari establert pels organitzadors, ens trobem, de bell antuvi, davant d'un paisatge de Francesc Surribas: un cap al tard d'agradables tonalitats, per bé que una mica diluïdes.

En la composició de gran tamany, Carmel Davalillo, amb tot i l'ambició que suposa una obra de tal envergadura, no ha aconseguit mantenir-se al nivell d'altres vegades.

La tendència surrealista d'Àngel Planells es manifesta d'una manera molt més ben enraonada. I si es donés el cas de que fos titllat d'irreverent al credo de l'escola, podria, en canvi, vanar-se del guany aconseguit en matèria pictòrica.

De les dues teles de Sáinz de la Maza preferim el bodegó; el retrat de nena, el trobem excessivament formulari.

Si en la tela de Casimir Martínez no hi hagués un efectisme tan gratuïtament acusat, segurament tindria més consistència. Perquè d'altra banda, la concepció d'aquest pintor és força apreciable.

Tant el *Recó del port* de Miquel Renom, com el bo-

degó de Julià Martínez, com les dues teles d'Agustí Ribas, contenen també qualitats força remarcables. El paisatge de Miquel Pujades, malgrat la seva inconsistència està bastant ben vist.

Com a teles discretament executades assenyalaríem les de Salvador Sabatés, Josep Soligo — més expressiu — i Pere Costa.

Josep Castellanos i Vicenç Albarranch presenten uns paisatges d'un decorativisme perjudicial.

I amb les teles de Josep Gil, Joan Lahosa, Eusebi Palà, Marià Baig, Joan Llaveries, Josep Casals, Laureà Bonet, Josefina Barraquer i Frederic Vinyals, queda completada aquesta primera sala.

SALA B. — Ramon Calsina exposa un *Infant a les golfes* que, dins l'obra personal d'aquest singular artista, cal subratllar amb elogi. Les ressonàncies líriques d'aquesta obra són degudament subjectades per un assenyat control de l'ofici. Per això Calsina es pot permetre les llibertats que més li plagin.

De les dues vistes del port, de Carles Bécquer, assenyalen la del dia gris com a pintura de tonalitats ajustades.

Jaume Bellmunt es fa remarcar amb la *Carretera Cementiri Vell*, on hi ha fragments ben estructurats i que fan esperar altres realitzacions més valuoses.

La suavitat pictòrica de Francesc Llop ens dona dos paisatges d'amable lluminositat. En aquest sentit també cal incloure les teles de Joan Fabregat.

Amb visió sintètica Joan Parés ha pintat un *Paralel*, vistosament decoratiu. El bodegó de Frederic Lloveras és també apreciable per la justesa de valors. Igualment fa de bon veure el paisatge de Mary Taylor.

Pel camí «acadèmicament avantguardista» que sembla seguir Daniel Serra, no creiem que arribi gaire enllà.

En les obres de Lluís García, Ramon Ribas i Màrius Vilatobà hi ha certes possibilitats per a l'esdevenidor, i amb les de Francesc Febrer, Antoni Rosic, Josep Ariet, Josep Marco, Eva Illing, Antoni Gómez, Alve Valdemí i Armand Miravalls — una vegada vistes —, passem a l'altra sala.

SALA C. — Francesc Guinart ens presenta un dels seus coneguts mercats, rutilant de moviment i àgil de digitació.

Les dues teles de Josep Amat es mantenen dintre la privilegiada situació que, des de fa pocs anys, s'ha col·locat aquest artista. El *Pas a nivell* no ens ofereix cap sorpresa — perquè de les seves mans no és sorprenent que en surti una bella obra —, en canvi en la *Isabel* hem cregut observar que s'inicia una nova modalitat, amb la qual s'expressa d'una manera molt més continguda. I en un temperament pictòric tan fogós com el de l'Amat, de qualsevol contenció pot resultar-ne, en definitiva, un cert benefici.

La goiesca *Adela* d'Ernest Santasusagna, se'ns presenta fresca com una rosa. El pintor dels models atractius ens ha fet passar una estona agradable, i en aquests temps és molt d'agrair.

La *Maternitat*, de Rafael Estrany, està executada amb gràciosa fuga i, al mateix temps, amb precisió remarcable en totes les figures de la composició. Potser l'agilitat prodigiosa d'aquest artista, en tant que aquarellista, li dona una major fluïdesa en la pinzellada a l'oli; sigui pel que sigui, és evident que amb aquesta obra Rafael Estrany ha superat la seva producció anterior.

Els paisatges que exposa Lluís M. Güell són fruits normals de la seva collita. Veiem, doncs, que persisteix en la seva visió uniforme del món fenomènic. Seguint per aquest

camí, potser li serà un xic difícil d'evitar que, amb el temps, la monotonia es vagi infiltrant en els seus paisatges. Ara com ara, es poden, encara, contemplar amb veritable gust.

De Miquel Farré, hi ha una pintura mural que significa un esforç considerable, i una tela vistosa d'acusats contrastos, que decorativament es pot considerar força reeixida.

Les teles de Josep Cases, Antoni Bescós, Ramon Clapés i Joan Benavent, cada una amb la seva particularitat, són dignes de consideració i apreciació. I cal també remarcar els paisatges de Manuel Ricard perquè denoten un temperament ben dotat.

De Francesc Marsà distingiríem el *Matí al port*, perquè encara que no tingui l'ambició del bodegó, està millor tractada. I de Jacint Olivé, ens decantem a favor d'*El Clos d'en Mano* per la seva justesa cromàtica.

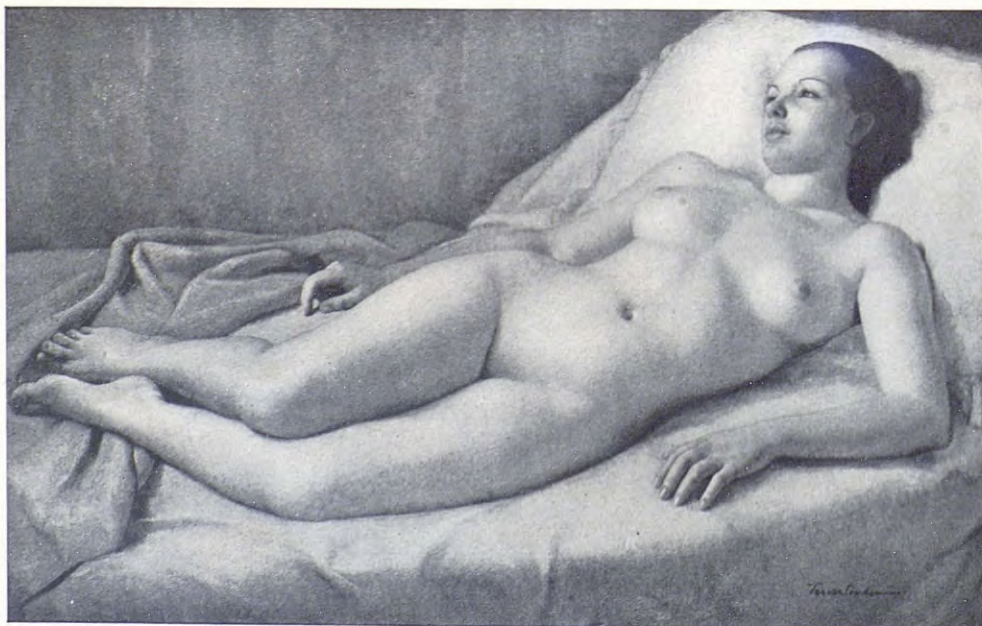
En una vista de la plaça Urquinaona, de Rodríguez-Puig, hem pogut constatar que l'ambició és, molt sovint, inferior als resultats; en canvi, en el seu bodegó diríem més aviat el contrari.

Lluís Pallarés, Ezequiel Rambla i Joan M. Lepseky també exposen en aquesta sala.

SALA D. — En el primer cop d'ull vàrem quedar suggestionats per un bodegó, i al cap d'una bona estona de contemplar-lo, encara no ens en sabíem moure. Cada centímetre de tela presentava el seu portentós encant, i mirat de conjunt encara era més impressionant. Ens referim, naturalment, a un bodegó de Feliu Elias. ¿És, per tant, necessari que repetim, una vegada més, la sèrie d'elogis merescuts a l'obra d'aquest singular artista? Em sembla que no cal; perquè tota persona sensible ja hi estarà d'acord; i el que no hi estigui no sabria què dir-li, pitjor per ell.

En l'altra tela exposada, Feliu Elies ens mostra la nena *Rosa Maria* asseguda en una butaca. Aquí també gairebé tot és perfecte: la fusta de la butaca, la roba del respall, les sabatetes de la nena, els mitjons, el vestidet, etc., però quan arribem a la cara de Rosa Maria, experimentem una certa decepció. Us adoneu tot seguit que l'artista no ha lograt plasmar amb tanta emoció les qualitats de la carn com les de la fusta. Veieu, doncs, com l'home que és capaç d'extreure l'ànima d'un barrot de cadira es troba amb certes dificultats per a transcriure els subtils matisos de la carn humana. Misteris dels artistes.

I sense cap intenció de minorar la seva pintura, per-

JOAN BORRELL NICOLAU : TESTA. FOTO SERRA

FREDERIC MARÈS : BRONZE. FOTO SERRA

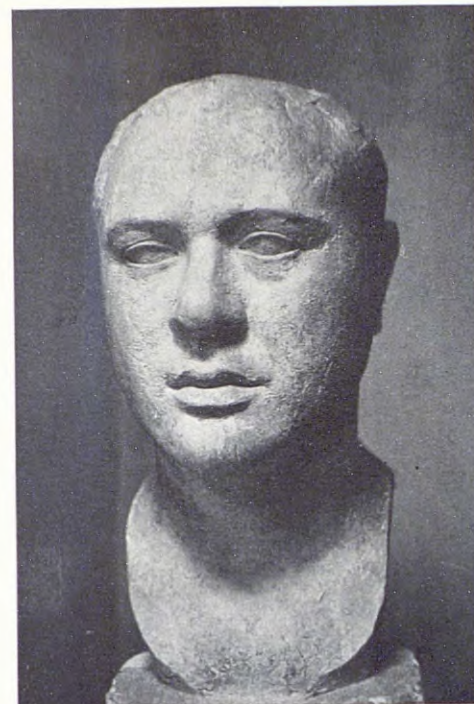
FLORENCI CUIRAN : BRAU. FOTO COMPAL

CH. VASCONCEL ROBERT: CAP DE VELL.
FOTO COMPAL

JAUME DURAN: MAONESA. FOTO SERRA

VÍCTOR MORÉ: RETRAT. FOTO SERRA

meti-se'ns — ara que ve a tomb — transcriure una frase judicativa que potser pot aclarir el misteri: «Fixeu-vos — va dir-me un amic — que l'Apa pinta millor la llauna que la fusta, la fusta que la llonganissa, i millor la llonganissa que la carn. És a dir: a mida que el model es va humanitzant va decaient la percepció del pintor.»

Però si això fos cert, també se'n podria desglossar un corollari elogiós: com més somort és el model, més vivent es presenta en els seus quadres. Feliu Elias té, doncs, la rara facultat de percebre l'ànima de la matèria més inanimada, i com més oculta es manifesti, millor per a l'artista.

El recó de *Sant Gervasi*, d'Oleguer Junyent, està ple de delicadeses cromàtiques. Una harmonia exquisida de roses tonalitats transpira suauement per tot el quadre. En l'altra obra, l'autor no ha estat tan feliç.

De la signatura prestigiosa de Meifren hi ha dos paisatges que no desdiuen de la seva reconeguda fama.

En aquesta sala, altres coneguts pintors de prestigi també conserven dignament llurs posicions: així veiem l'*interior* pulcre i distingit de Lluís Masriera, els paisatges de Joaquim Vancells, una figura sensible i correctament expressada de Lluís Muntané, les flors de Josep Puigden-golas i els paisatges de Planas Dòria i de Dàrius Vilàs.

El *Repòs*, de Teresa Condeminas, és, sens dubte, una superació mereixedora d'enhorabona. Una de les pintures més reeixides que li hem vist. Però, ara que la forma ja està degudament acotada potser convindria preocupar-se de les subtils matisacions de la pell humana.

Les dues vistes del port, d'Alexandre Coll, denoten, si més no, aprofitables aptituds per al conreu del cartellisme. De Josep M. Mallol veiem una figura ben entesa, i de Tomàs Viver uns paisatges apreciables.

I abans de sortir d'aquesta ben proveïda sala, hem d'anotar els noms de Joaquim Costa, Lluís Mestres, Pere Costa i un hodegó pantagruèlic de Vidal Rolland.

SALA E. — És el clos més modest del Saló Barcelona. Remarcarem com a teles sobresortints, les de Josep Morell, i després el bodegó de Josep M. Mallol, els paisatges d'Amadeu Asensi, Salvador Sabatés, Albert Ràfols i la natura morta de Carles Valero.

A més a més dels pintors anotats, també exposen qua-

dres: Guillem Bestard, Miquel Costa, Tomàs Diví, Josep Ferré, Josep Garriga, Pere Juan, Josep Sintas, Eulàlia Soler, Aureli Tolosa i Fanny Borrell.

ESCULTURA

En el Saló de l'any passat tinguérem l'agradable sorpresa de descobrir un escultor ben dotat: Guillem N. Bru. D'aquesta mena de descobertes, malauradament, no se'n presenten tots els dies; ni tots els mesos, ni tots els anys. Per això, quan es presenta l'ocasió, s'han de llançar les campanes al vol.

En tornar a veure aquest any les seves obres exposades, si bé no hem tingut ja cap sorpresa, hem cregut sentir encara la remor de les campanes.

Probablement, en l'expressió escultòrica de Bru hi podríem anotar lleugeres plasmacions d'ordre «pictòric» que poden desvirtuar l'essència apollínia — en sentit spengleriana — de l'obra escultòrica. (En el rostre de la figura *Roca dels canters*, tot això que hem dit — segurament massa confós — ho veureu molt més clar.)

Però, deixant aquesta possible desviació de banda, hem de constatar, una vegada més, la sensible percepció d'aquest artista. Les seves figures estan plenes de gràcia sense decaure mai a les banalitats de l'estil *mignon*. És, més aviat, la gràcia dels nostres escultors del XVIII, posada a l'ordre d'avui dia.

Frederic Marés no s'ha mostrat massa pròdig, aquest any; només exposa un cap femení. Amb aquest bronze, però, fa acte de presència; de bella presència, diríem; perquè la bona qualitat ens compensa de la poca quantitat.

En l'activa producció de Marés — tan prolífica en obres de gran importància — aquest cap seria una d'aquelles peces escollides que s'han de guardar amb tots els miraments. Obra d'expressió delicada i alhora sanament vertebrada. No ens estranyaria gens que aquesta escultura assenyalés una nova faceta de l'autor, amb la qual acabés de cenyir el modelatge.

De Borrell Nicolau hem vist una *Testa* de tendència més aviat hellenística, com altres vegades també hem pogut apreciar. Preferim l'altra escultura de bronze i ens per-

LLUÍS MUNTANÉ: LA FINESTRA. FOTO SERRA

FELIU ELIES: ROSA MARIA

JOSEP M. MALLOL: FIGURA

ERNEST SANTASUSAGNA: ADELA. FOTO SERRA

FRANCESC SERRA: FIGURA

J. M. FREIXA: RETRAT DE NOIA. FOTO SERRA

metem remarcar-la com un dels relleus més reeixits d'aquest notable artista.

Florenci Cuairan exposa un brau en el bo de la ferotgia i una pantera negra en actitud mansoia. En aquesta especialitat d'*animalier*, Cuairan ja ens ha donat, altres vegades, convicents mostres del seu talent. I ara veiem, amb gust, que continua la seva sèrie amb una percepció més afinada encara. Perquè d'aquella estilització, excessivament formulària d'altres vegades, avui ja no en queda gairebé res. Seguint, doncs, aquesta directriu més objectivista, li augurem un bell esdevenidor.

L'estil de Llorenç Cairó també segueix una línia ascendent. El seu *Nu* està explicat amb seguretat formal,

sense cap mena de balbuceig. Una figura excel·lentment modelada.

De Jaume Duran hi ha un cap de maonesa, executat amb desimboltura i vivent d'expressió. En canvi en el relleu de *Madonna* no hem sabut veure-hi gran cosa.

Deogràcies Civit exposa un retrat de nena ben expressiu i força graciós. I també exposen llurs obres els següents escultors: Ramon Bas, Lli Biosca, Josep M.ª Camps, Esteve Casanovas, Josep M.ª Giménez, Erno Heksch, Manuel Martí, Lluís Montané, Víctor Moré, Juli Pérez, M. Pous, Martí Roca, Ramir Rocamora, Varesshine-Katya, que exposa un bust remarcable del senyor August Pi i Sunyer, i Vasconcel Robert.

ADQUISICIONS DE LA C. D'A. DE LA J. M. E. D'A., DE LA J. DE M. I PREMIS

PINTURA

Beà Pons, Isidor. Marina. Premi.
Cano Pérez, Feliu. Paisatge urbà. Premi.
Costa Pujol, Joaquina. El pont. Premi.
Estrany, Rafael. Maternitat. Adquisició de la J. de M.
Guinart, Francesc. Mercat d'Hostalric. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Juan Cano, Pere. Taula de te. Premi.
Junyent, Oleguer. Sant Gervasi. Adquisició de la J. de M.
Llaveries Sabro, Joan. La Falconera. Premi.
Llop Marqués, Francesc. El riu Ter (Montesquiu). Premi.
Mallol i Suayo, Josep M. Figura. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Marsà, Francesc. Bodegó. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Masriera, Lluís. La núvia. Adquisició de la J. de M.
Morell, Josep. Bodegó. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Planas Dòria, Francesc d'A. Pallers. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Potau Torre de Mer. Artur. La Guàrdia. Premi.
Rodríguez-Puig, Cruïlla vital. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Santasusagna, Ernest. Adela. Adquisició de la J. de M.
Santasusagna, Ernest. Nu. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Soligo, Josep. Mare i fill. Premi.
Valero Arbiol, Carles. Natura morta. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Vidal Rolland, Antoni. Bodegó. Caça. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Vilàs Fernández, Darius. Pluja a la Vall de Llanars. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Viver Aymerich, Tomàs. Terres de Mura. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.

ESCULTURA

Bru, Guillem N. Roca dels caners. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Cairó Sanchs, Llorenç. Nu de noia. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Camps Arnau, Josep M. Agata. Premi.
Cuairan, Florenci. Pantera negra. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Martí, Manuel. Nu. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Montané, Lluís. Nu. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Moré Verdaguier, Víctor. Retrat de S. Aragall. Premi.

DIBUIX

Almuní, Francesc. Sant Climent de Tahull. Premi.
Béquer, Carles. Dibuixos. Adquisició de la J. de M.
Cardunets Cazorla, Alexandre. Plaça Arriers. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Narro, Josep. Il·lustracions. Adquisició de la J. de M.
Opisso, Ricard. Jardins del Luxemburg. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Pedragosa Torres, Joan. Carrer de Sant Simplicí. Premi.
Picó Martí, Josep. Miting electoral a Llívia. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Serra, Francesc. Figura. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
Serra, Francesc. Figura. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.

MIQUEL FARRÉ : LLEVANT. FOTO SERRA

DÀRIUS VILÀS : SOL ALS GRANS CIMS

F. PLANAS DÒRIA : PALLERS. FOTO SERRA

J. OLIVÉ: EL CLOS D'EN MANO. FOTO ALBERTÍ

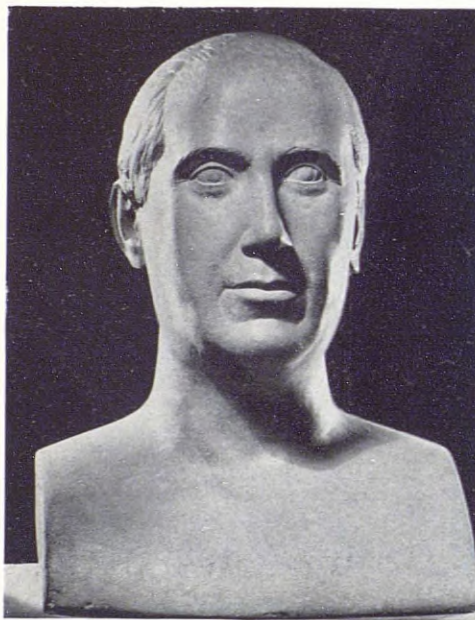
J. PUIGDEMONGAS: FLORS. FOTO ROLDÓS

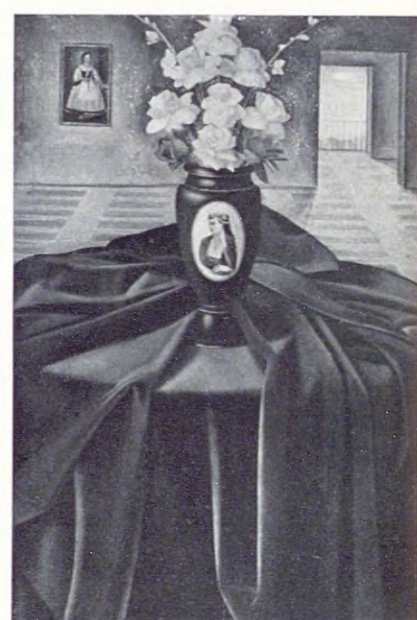
A. CARDUNETS: PLAÇA ARRIERS. FOTO ALBERTÍ

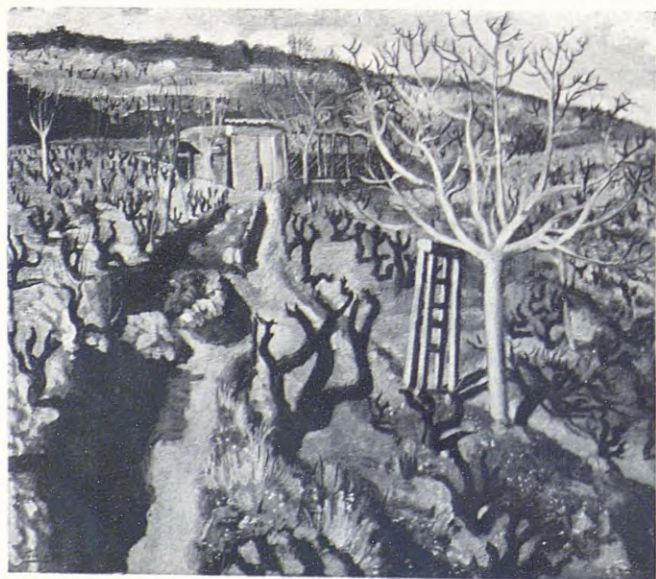
RAFAEL ESTRANY: MATERNITAT

VARESHINE-KATYA: BUST DEL DOCTOR AUGUST PI I SUNYER. FOTO COMPAL

DANIEL SERRA: FLORS. FOTO SERRA

FRANCESC SURRIBAS: PAISATGE ROIG. FOTO TAMAYO

M. RICARD SERRA: TARDOR. FOTO ALBERTÍ

JOAQUIM VANCELLS: JUNY. FOTO SERRA

LLUÍS GÜELL: HIVERN. FOTO SERRA

JOSEP AMAT: PAS A NIVELL. FOTO SERRA

ANTONI BESCÓS: PAISATGE. FOTO ALBERTÍ

J. BENAVENT: ÚLTIMES NEUS AL PLA D'ANYELLA. FOTO RIBERA

FRANCESC MARSÀ: BODEGÓ. FOTO ALBERTÍ

JOAN GIL: ESCENA DE BALLET. FOTO VEGA

OLEGUER JUNYENT: MERCAT DE ZARA

A. VIDAL ROLLAND: BODEGÓ. FRUTES

SUSAGNA DAVIT: FLORS. FOTO SERRA

J. M. MARQUÈS-PUIG: NU

J. RIGOL GINEBRA: DETALL DE BARCELONA VELLA

CLOTILDE P. FIBLA: PEIXOS I POT DE VIDRE. FOTO SERRA

RAMON CALSINA: INFANT A LES GOLFES. FOTO SERRA

ALEXANDRE COLL: EL PORT

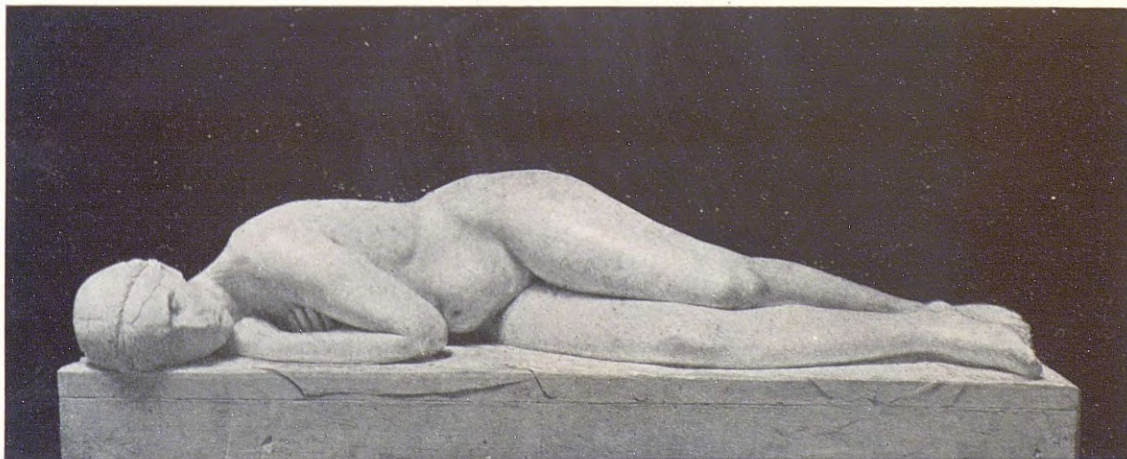
GUILLEM BESTARD: DIA DE SOL. FOTO BESTARD

JOSEP GARRIGA: PEDRERA. FOTO TAMAYO

JULIÀ MARTÍNEZ: PAISATGE

JOSEP M. CAMPS ARNAU: ÀGATA

PERE JOU: NU. FOTO SERRA

FRANCESC JUVENTENY: NENA NUA

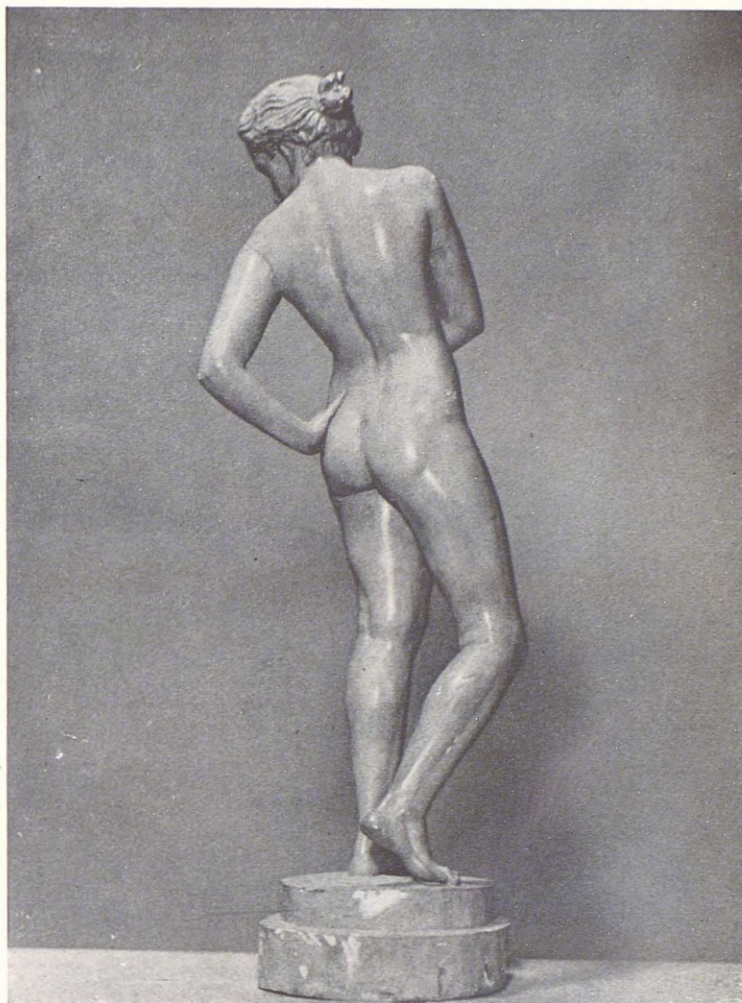
ERNEST MARAGALL: FIGURA. FOTO SERRA

OLGA SACHAROFF: RETRAT DE LA SENYORA T. FOTO SERRA

EMILI GRAU SALA: PINTURA. FOTO SERRA

JOSEP VILADOMAT: NU DE DONA. FOTO CASAS

SALÓ DE MONTJUÏC

PINTURA

SALA A. — Per primera vegada, Alfred Sisquella ha enviat al Saló; i, com era d'esperar, ha entrat per la porta gran. I més, tenint en compte que ha enviat una tela, diríem: feta expressa i a mida d'aquesta mena de certàmens. Perquè és així com s'hauria d'enviar als Salons; durant el transcurs de l'any, l'artista hauria de tenir present que ha d'enviar al Saló, i no un quadre més o menys ben recixit, ans una tela concebuda i executada amb el màxim esforç de què sigui capaç, procurant addicionar totes les experiències adquirides fins a aquell moment. I aleshores, els Salons tindrien un major interès. Amb la tela exposada, la seva obra assoleix el punt de maduresa necessari per a considerar-la, des d'ara, com una de les valors primícies de la nostra pintura contemporània.

Per aconseguir aquest privilegiat cim no ha hagut de fer gaires giragonses; des de bon principi va saber escollir l'orientació més dreturera. Perquè del seu inicial i fugaç cubisme només en queda el record d'una inquietud — o, més aviat, facècia — d'adolescent. Més tard, però — durant una certa època en plena joventut — sofrírem un cert

temor de que s'estanqués dins d'una gamma de tonalitats terroses que li podien esmortir l'expressivitat del model. Passada, ja fa temps, tota mena de preocupació museística, emprengué una nova embranzida i amb pas segur ha anat ascendint i superant-se fins a situar-se en l'actual plenitud. I darrerament, amb el seu viatge a París, s'ha acabat de madurar, com si els impressionistes li haguessin amplificat la paleta amb nous matisos de magnífics transparències.

A més del prodigi essencialment pictòric, hi ha en la cara de la noia, una intensitat d'expressió tan vivament plasmada, que us converteix irremissiblement en captiu d'aquella mirada. Perquè el moment àlgid de l'obra està en aquest fragment. I gosaríem dir que és un d'aquells moments que, de tant en tant, apareixen en la gran escola de pintura.

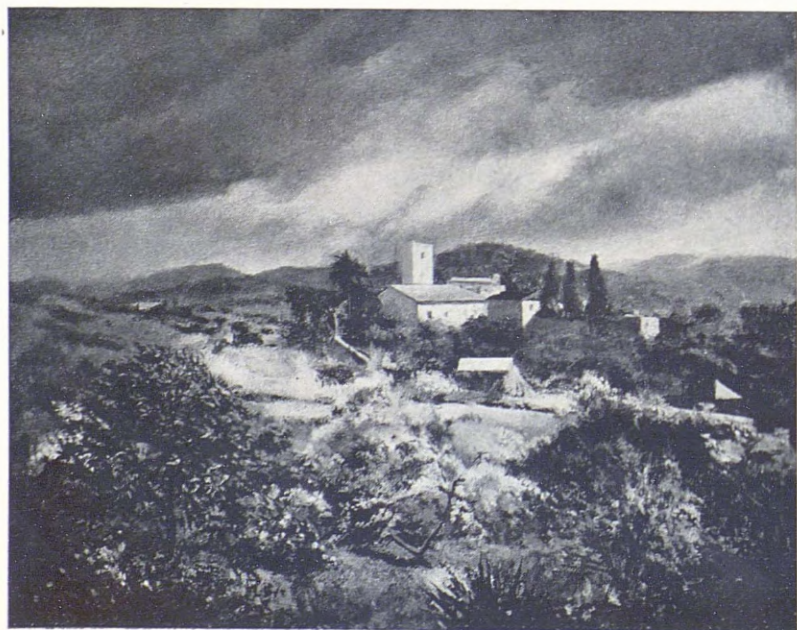
Les dues noietaes de Josep Obiols representen una nova modalitat en l'obra d'aquest intelligent artista. La seva paleta s'ha endolcit sense, però, renunciar a la gravidesa de sempre. Diríeu que s'ha holanditzat sense que en aquesta assimilació hi hagi cap senyal de pastitx. Són dues noietaes

FRANCESC LABARTA : DIA DE CALITJA. FOTO SERRA

MANUEL HUMBERT : NATURA MORTA. FOTO SERRA

RAMON CAPMANY : PAISATGE

PERE PRUNA: EL VI DE KIOS

d'una frescor entenedridora. I sobretot, el cap de la noia que mira un llibre és de les coses més definitives que li hem vist.

La figura del negre de Francesc Domingo està resolta amb una impressionant seguretat. És curiós que l'elecció del model tingui, per aquest pintor, tanta importància. Per exemple: és molt possible que davant d'un model d'aspecte distingit i comportament refinat, el pintor no estigui tan feliç com davant d'un model més primari. Les qualitats pictòriques seran — si volem — les mateixes, però en el segon cas hi ha, evidentment, una expressivitat molt més pregonada del model. Sembla com si Domingo hagués de jugar fort per guanyar la partida.

Francesc d'A. Galí ha insistit en l'acreditada combinació de la dama que s'empolaina i la serventa exòtica. I també ha insistit en el colorisme, difusament *renoirià* de la seva sensible paleta, que tantes teles excel·lents ha produït. En aquesta mateixa hi ha fragments molt remarcables: el tors de la figura està modelat amb palpitants pinzellades, i del conjunt en resulta una harmonia cromàtica rica de matisos. La reserva que fariem seria, més aviat, en el concebiment de l'obra i, principalment, en el cap de la dama. Perquè és aquí on encara hi hem anotat certes resonàncies excessivament decoratives.

Veiem amb goig, que Marià Espinal es vagi reintegrant a l'ofici, perquè la seva afinada sensibilitat ens pot donar molt més que aquest *Ram de tardor*.

Els paisatges de Joaquim Mombrú són ben dignes del seu conscient mestratge. I fins diríem més delicats en transparències. En canvi, els de Commeleran s'han ennegrit, i

fins empastellat, d'una manera alarmant. Malgrat això, en el fragment d'*el mirall* hi ha qualitats de bona pintura.

En la percepció estilitzada d'Artur Carbonell hi hem anotat una major emotivitat del model, que possiblement afavorirà la seva incipient expressió. El guany obtingut és força apreciable.

Hem trobat Antoni Garcia i Alfred Opisso baixos de forma. I ens dol fer aquesta constatació perquè la seva passada actuació és mereixedora de tots els encoratjaments. Esperem que no trigaran gaire a rependre el bon camí, puix amb aquestes flors no passaran pas un bon estiu.

Amb digitació àgil, però amb influències d'altres pintors, Josep Perrín exposa una natura morta amb certs efectismes acceptables i una marina que també es podria acceptar si Bosch Roger no hagués pintat mai. Un cas semblant és el d'Enric Porta. Si no existís Miquel Villà seria molt més original.

És interessant l'estil museístic de Ramon Ripoll, principalment en la figura. En el bodegó potser abusa massa del trucatge.

De Marquès-Puig preferiríem el *Nu*. La pintura de Juli Soler sembla més simplificada, però potser resulta més convencional. Quan Joan Roqueta aprofundeixi més l'ofici segurament produirà teles de major consistència. La figura de Jaume Juan està embolcallada per una penombra inexpressiva.

SALA B. — Si, com diu Cézanne: «l'art és una harmonia paral·lela a la natura», els paisatges de Joan Serra deuen cantar amb aquesta segona harmonia. Perquè, fixeu-vos

FRANCESC GALÍ: EL RAM. FOTO SERRA

A. SISQUELLA: INTERIOR I FIGURA. FOTO SERRA

JOSEP M.ª PRIM: INTERIOR. FOTO SERRA

F. VIDAL GOMÀ: LLEGINT. FOTO SERRA

que tots els elements del paisatge es transformen, per obra i gràcia de l'artista, en una nova existència «paralela» a la seva natura. El cel i la terra obeeixen dòcilment a l'home per a que pugui plasmar una nova sensació del paisatge. I amb aquest privilegiat do Joan Serra va pel món, pintat el que vol i dient el que vol, amb la seguretat de que sempre trobarà la frase més encertada. I amb aquestes dues teles ens ha recitat un discurs grandiloqüent, mercedor d'entusiastes aplaudiments.

Manuel Humbert fa acte de presència amb un d'aquells bodegons tan suculents i tan apreciats pel públic selecte. Un d'aquells famosos pots petits de bona confitura.

La *Calitja*, de Francesc Labarta, és una bella mostra del seu reconegut mestratge. Paisatge resolt amb tota consciència; eludint tota mena de superflus efectismes en el contrallum i amb aquella matisació lluminosament entonada — tan peculiar de Labarta — ha realitzat aquesta remarcable tela.

L'intelligent realisme de Ramon Capmany es manifesta dignament en la *Natura morta*. Per aconseguir la sensibilitat pictòrica d'aquells préssecs s'ha de comptar amb un coneixement veritable de l'ofici i, a més a més, amb el do singular d'una afuada percepció. I davant dels resultats, bé hem de creure que l'artista posseeix aquestes rares facultats.

En el paisatge, Capmany ens ha donat una nota més romàntica — o potser més subjectiva — que altres vegades. I encara que la claredat d'expressió sigui, tal volta, menys precisa, tenim — com a preuada compensació — una major vibració pictòrica.

Amb la seva fuga intuïtiva, Pere Créixams ha executat una vistosa tela de *rapports* agradablement estridents. En

la figura vermella es produeix amb més conteniment i potser per això és més entenedor. Amb tot, l'aportació de Créixams és, com sempre, digna de lloança.

En canvi l'aportació de Camps-Ribera en l'actual Saló, no ens ha semblat prou meritòria. No seria, doncs, lícit d'aprofitar aquesta avinentesa per a judicar l'obra d'un pintor que en altres ocasions ens ha complagut sincerament.

Els paisatges de Josep Ventosa segueixen mantenint llurs posicions. I segurament afegiríem: amb una major depuració del seu estil tradicionalista.

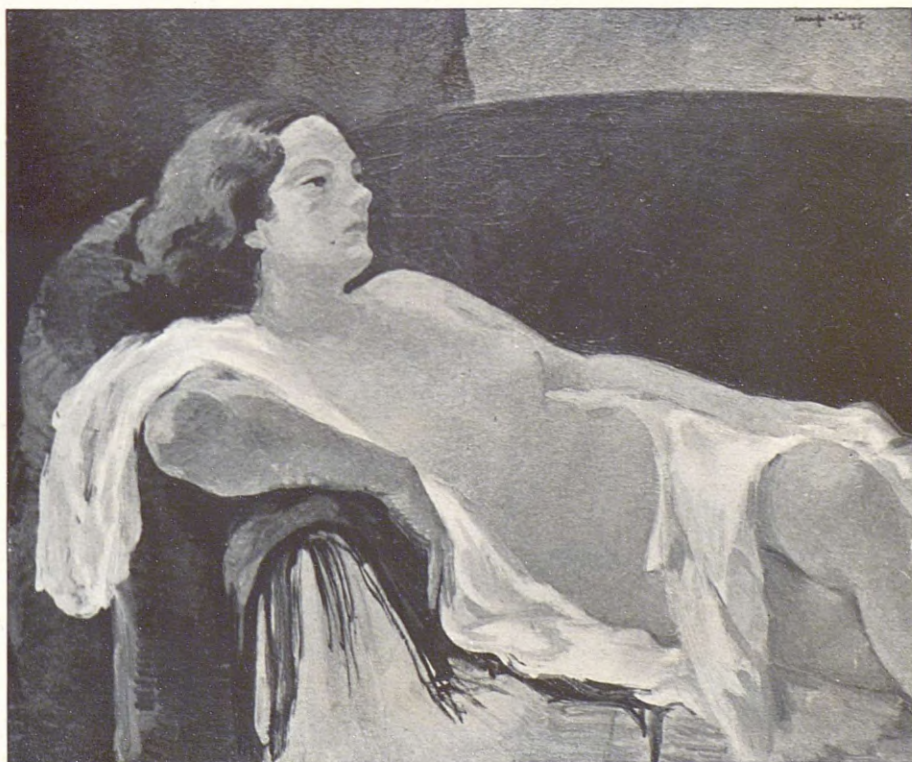
En l'obra de Josep Campillo hi ha una entenimentada simplificació dels accidents superflus del paisatge que determinen una justa visió, principalment, en els darrers termes del paisatge.

Aquesta eliminació — o més aviat sintetització — potser seria benafactora per a la pintura de Ramon López; pintura que, encara que segueixi les petjades de Gimeno, pot donar molt més del que ara dona.

Possiblement Emili Armengol està bastant ben dotat, però encara li falta una mica d'experiència; en el bodegó es mostra més segur. I més primerenca encara és l'obra de Jaume Bassa.

SALA C. — Amb l'aportació de Pere Pruna, el Saló de Montjuïc ha fet una brillant adquisició. Des de fa uns quants anys la concepció pictòrica de Pruna ha evolucionat cap a una certa estilització del model, afuant cada vegada més les qualitats subjectives de l'obra, en perjudici, però, de l'essència pictòrica.

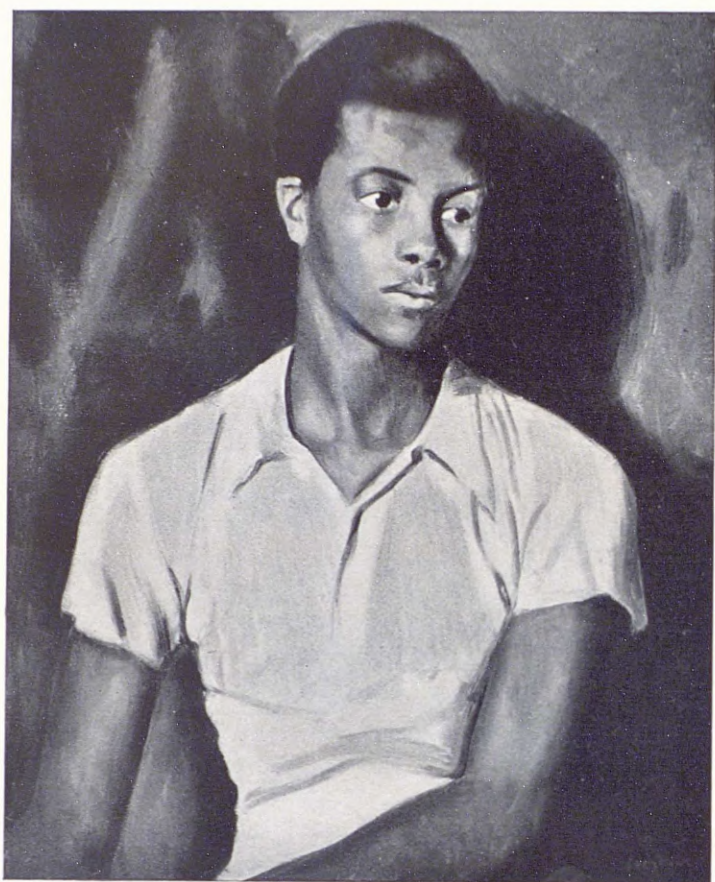
Així veiem *El vi de Kios* com una superació del seu actual estil. I és precisament la seva singular visió la que determina l'estil pictòric. Per això podríem aplicar-li la

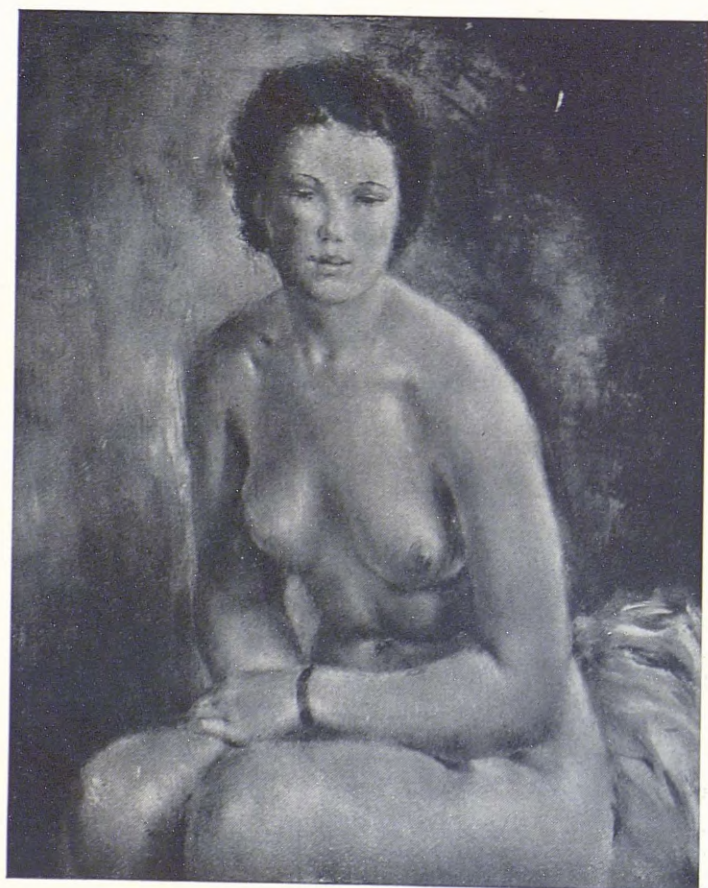
CAMPS-RIBERA: NU. FOTO TARRAGÓ

JOSEP OBIOLS: L'HOLANDESA

FRANCESC DOMINGO: FIGURA. FOTO SERRA

RAFAEL LLIMONA: NU. FOTO SERRA

CARME CORTÈS: FIGURA. FOTO SERRA

frase de Proust: *Le style pour l'écrivain aussi bien que pour le peintre* — per al nostre pintor — *est une question non de technique, mais de vision*. L'harmonia cromàtica d'aquesta tela és una de les coses més impressionants del Saló.

En el petit *Nu*, Pruna continua la magnífica sèrie de les seves gracioses figures femenines, una gràcia refinada per a tastadors primifilats.

Amb el seu art personal Joan Junyer ha excel·lit, una vegada més, en les seves troballes singularment decoratives. En la *Bucòlica* hi ha, a més a més, altres qualitats pictòriques força apreciables. Potser sigui pel seu temperament o per la seva formació a l'anomenada «escola de París», el cas és que en l'obra de Junyer la sensibilitat cromàtica s'emporta el millor tall. I no és pas que ens dolgui — perquè cada artista ha de seguir la seva brúixola —, però, posats a demanar, ens plauria veure'l — un dia o altre — practicant l'ofici d'una manera més directa, amb totes les conseqüències. I ho demanem perquè el considerem prou intel·ligent i ben dotat per la feina.

També amb el seu art peculiar Olga Sacharoff exposa tres teles delicades i amanides amb intencionades suggestions poètiques. De les tres, assenyalaríem el *Retrat de la senyora T*.

En altres Salons anteriors, Emili Grau Sala havia enviat una d'aquelles obres que dèiem: especials per al Saló. Aquest any no ha estat així; la seva aportació es pot considerar normal, quant a la intenció. Però respecte a la qualitat creiem que està per sota del normal. En aquesta mateixa temporada li hem vist quadres molt superiors als que exposa a Montjuïc. Si Grau Sala no vigila es podria

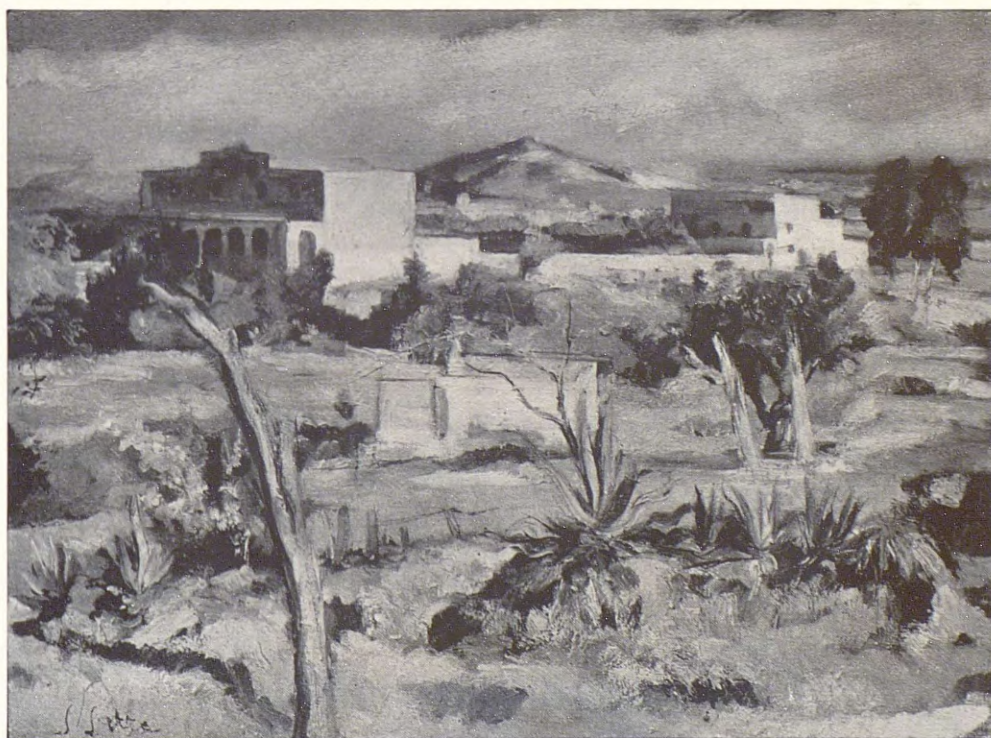
trobar, d'ací un quant temps, que la seva pintura s'hagi començat a banalitzar. I seria de doldre haver de renunciar a una de les nostres joves esperances. Fem vots perquè això no sigui.

Albert Junyent ens ha tornat a mostrar les suaus tonalitats del seu *Sena a Normandia*. Pintura correctament tractada i explícita en l'anotació de les particularitats del paisatge francès.

El detallisme incisiu — i a vegades massa litogràfic — de Miquel Massot, l'impressionisme consistent de Josep Serrano, i el peculiar procediment pictòric de Ramon Senabre, es manifesten convenientment en aquesta sala; la qual queda completada amb una *mimosa* esquemàtica d'Esteve Valls, un retrat — tot just apuntat — de Lluís Alsina, unes flors decoratives de Pau Roig i amb tres teles de Clotilde P. Fibla.

SALA D. — L'afuada sensibilitat de Rafael Llimona és una menja per a paladars escollits, i principalment quan pinta el nu; perquè els seus paisatges ja resulten més assequibles. I això no vol dir que siguin inferiors, més aviat diríem el contrari.

Però quan pinta el nu, aleshores us fa l'efecte que aguditza la seva sensibilitat i potser d'una manera hipersensible. Aquest és el punt crític de la seva visió: aquest refinament gairebé morbós de la matèria pictòrica. En tot cas, la morbositat que pugui haver-hi mai és decadent, sinó més aviat ultra sensible. Però també hi ha el perill de que aquesta exacerbació — per exquisida que sigui — el conduïxi cap a l'ennuvolada torre de vori, massa lluny de la realitat d'aquest món.

JOAN SERRA: PAISATGE. FOTO SERRA

PERE CRÉIXAMS: FIGURA VERMELLA. FOTO TARRAGÓ

JAUME MERCADÉ: PAISATGE. FOTO SERRA

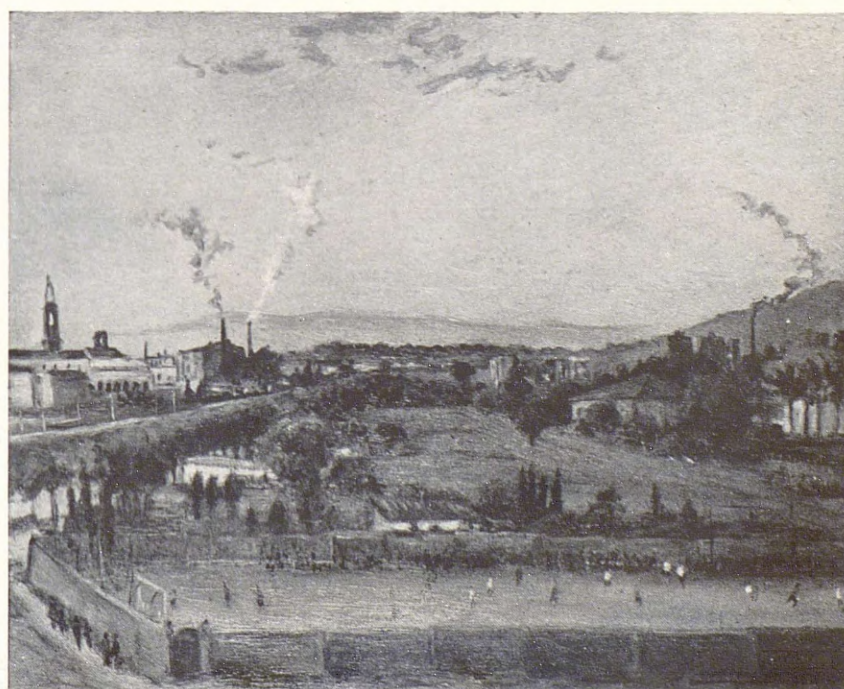
JOAN JUNYER: BUCÒLICA. FOTO SERRA

JOSEP DUNYACH: LA FAMÍLIA. FOTO SERRA

ENRIC MONJO: GRETA

JOAN COMELLERAN: EL CAMP DE FÚTBOL. FOTO TARRAGÓ

JOSEP GAUSACHS: PINTURA. FOTO TARRAGÓ

JULIAN CASTEDO: PAISATGE

MARIAN ESPINAL: RAM DE TARDOR

Quant a la simple qualitat pictòrica d'aquests nus, cal remarcar la prodigiosa iridescència dels matisos i l'estructuració formal del model.

Jaume Mercadé exposa una vista del claustre de Poblet, ben ajustada de valors, un paisatge força expressiu i un gerro de flors, que fa de bon contemplar, amb tot i el bon record que conservem dels rams d'Odilon Redon.

L'aportació de Josep Gausachs no és pas la que esperàvem d'un pintor com ell. Un altre dia serà.

Carme Cortès també ens hauria decebut si no fos per alguns fragments apreciables de la *Figura*. Una cosa semblant diríem de Vidal Gomà.

Amb un divisionisme sensible i agradablement discursiu Josep M.ª Prim ha pintat un *Interior* de vistós colorisme.

De Lluís Morató assenyalaríem la *Dona pintant* per la seva ponderada lluminositat.

En reintegrar-se a la nostra vida artística, Julian Castedo ha enviat dos dels seus millors paisatges castellans. Amb la seva reconeguda probitat pictòrica aconsegueix extreure la dolça intensitat d'aquell paisatge.

Francesc Canyelles exhibeix una vista del *Parc de la Ciutadella*, força simpàtica. I si passeu pel *Carrer de València*, de Díaz-Costa, em sembla que també us agradarà.

Encara que el *Gerro i Flors* de Josep M.ª Galofré no s'hagi acabat de concretar, és de lloar per la bona intenció. El mateix diríem de les teles de Gustau Cochet, Manuel Ruiz, Casio Boada i Càndid Planas.

I amb els noms de Isern Alié, Josep Hurtuna, Jaume Busquets, Maria Oller, Nicolau del Moral i Pau Boada, queda completada la llista dels expositors d'aquesta sala.

SALA E. — Els distingits conreadors de l'anomenada escola olotina, Pere Gussinyé i Solé Jorba, exposen dues de les seves obres més remarcables. Dintre de cada particular manera, és remarcable la traça de Solé Jorba i la vistosa simplicitat de la paleta de Gussinyé.

Dels que, un dia, foren els nostres avantguardistes, Antoni Costa era, i continua essent, el més intensament expressiu. Malgrat les infiltracions literàries i la seva tècnica insuficient, sempre s'hi endevinen aspectes interessants: *Llegint*, per exemple, fa una certa impressió.

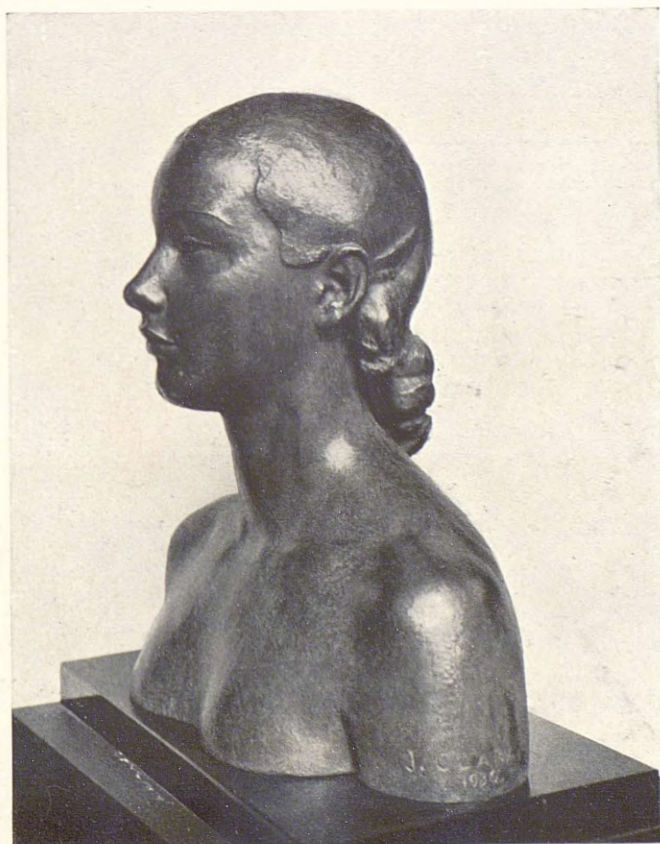
Mentor Blasco i Sixte Blasco no són germans, encara que de moment ho sembli. Però potser els podríem aparellar i incloure'ls en la mateixa categoria de pintors destres en l'ofici.

Amb la *Caça* d'Antoni Badrinas segurament no en resultaria un plat massa suculent, però Déu n'hi do!

El *fauvisme* d'Alfred Pascual és bastant prometedor. I el *Cadaqués* de Josep Rovira, ben resolt de llum.

Amb teles discretament apreciables, exposen també Josep V. Solà, Ramon Cortès, Lleó Solà, Vidal Galícia i Francesc Arderiu.

I les parets de la sala s'acaben d'omplir amb les teles de Carles Bossenecker, Manuel Gàndara, Jewer, Joan Pallet, Maurici Valls, Antoni Lienas i Joan Forest.

JOSEP CLARÀ: ADELA

JOSEP VENTOSA: PAISATGE. FOTO TARRAGÓ

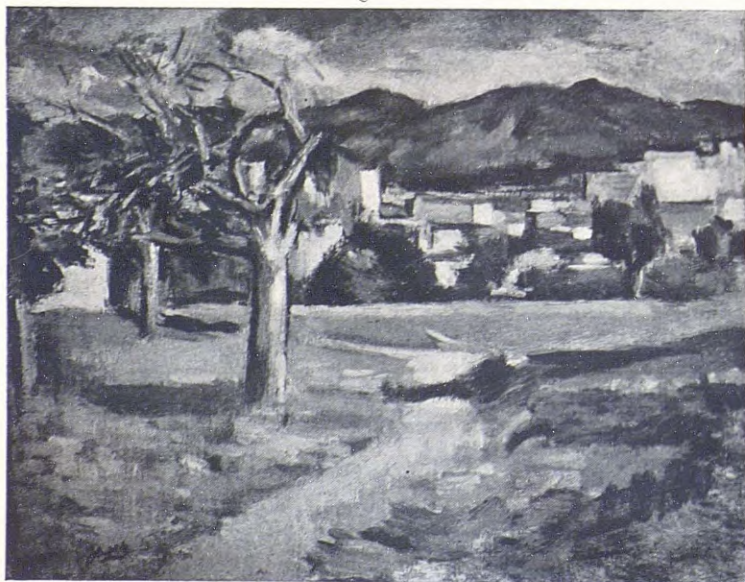
JULI SOLER: PAISATGE. FOTO SERRA

MAURICI VALLS QUER: LA RUA

MONTSERRAT FARGAS: DIBUIX. FOTO SERRA

JEWER: PAISATGE (EIVISSA). FOTO SERRA

JAUME BUSQUETS: BODEGÓ. FOTO TARRAGÓ

SALA F. — D'aquesta sala, la més humil del Saló de Montjuïc, remarcarem a Ramon Termens, pel seu simpàtic colorisme; Oscar Barblau, malgrat el convencionalisme de la paleta; Guillem Fina i Antoni Marinello, pels seus paisatges ben entonats.

No completariem la llista si deixéssim de citar a Anna Aguilera, Ferran Arasa, Josep Batlle, Francesc Bayarri, Lola Bech, Conxita Boter, Pau Boada, Josefa Casanovas, Pere Gastó, Alfred Marye, Pere Nubiola, Ramon G. Oliaga, Joan Paré, Enric Pinet, Joan Rigol, Maria Rosselló i Salvador Tressens.

ESCULTURA

L'obra de l'eminent escultor Josep Clarà, no s'estronca pas, per més que passin els anys. Ben al contrari; cada dia es mostra més segur i, si cap, més sensible. Compareu, sinó, la seva actual producció amb aquell estil graciosament pictòric d'anys enrera. Ara, en la plenitud de les seves facultats, és quan diu la paraula definitiva, ara és quan recull els fruits més saborosos de la seva ufanosa collita.

La collita de Josep Viladomat també comença a fer impressió. I en cada nova sembra hi ha una real superació. En les seves darreres produccions es presenta amb una major humanització del model; el *Cap de noia* n'és una prova evident.

També fa impressió la seva visió essencialment escultòrica. Una figura d'ell, per poc explicada que sigui, sempre «viurà» a l'espai. I també cal remarcar — com a guany assolit — les singulars aptituds de percepció per a plasmar l'anomenat moviment escultòric. En definitiva, doncs, ens plau constatar que Viladomat es presenta en plena forma.

També, dintre del seu estil, hi ha una evident superació en l'obra de Josep Dunyach.

Actualment, és molt més precís de forma i més dens de contingut. I aquesta vegada és, a més a més, d'una sorprenent diversitat. Cada una de les seves figures presenta una determinada concepció. Així veiem un *Cap de noia* delicadament expressiu, un *Tors* executat amb realisme vivent de bona qualitat i un grup de tres figures d'un idealisme formal i d'una exquisida tendresa en l'expressió. Tres escultures que fan honor a l'artista que les ha esculpit.

L'art inquiet d'Ernest Maragall sembla que es va assereir. I amb aquest repòs esdevé molt més interessant. També potser l'afavoreix la tendència d'anar simplificant la forma. El cert és que ha guanyat des de tots els punts de vista.

Josep Canyes és també dels joves que prometen. El retrat de Joaquim Mir resulta, si més no, molt divertit. En el *Nu de noi* hi ha fragments molt remarcables i la figura de noia fa bonic de conjunt, amb tot i que no acaba d'ésser prou intensament modelada.

Constatem amb satisfacció que Enric Monjo es vagi des-

LLUÍS MORATÓ: DONA PINTANT

F. CANYELLES: L'ESGLÉSIA DEL PI. FOTO TARRAGÓ

prenent de la seva visió formulàriament estilitzada. En la seva graciosa *Greta* hi hem vist qualitats escultòriques molt apreciades, que potser, abans, quedaven ocultes degut a preocupacions d'ordre decoratiu.

Una vegada més ens mostra Pere Jou les seves notables aptituds per a la talla directa.

Potser el *Nu* de Miquel Paredes sigui inexpressiu, però, en canvi, és ben correcte i executat amb una gran seguretat. En el seu *Nu ajegut*, Carles Collet no està del tot precís.

Convien bonament amb les obres citades, les que també exposen Adolf Armengod, Enric Bassas, Antoni Casamor, Camil Fàbregas, Francesc Juventeny, Ernest Marco, Ramon Perera i Francesc Pérez Mateo.

DIBUIX I GRAVAT DELS DOS SALONS

Si no ens haguéssim allargat tant hauríem ressenyat com és degut — i es mereixen per les seves qualitats —, la col·lecció de bells dibuixos dels dos Salons. Bona part d'ells són, però, dels mateixos artistes ja esmentats. Així tornariem a citar: Antoni Badrinas, Pere Créixams, Josep Canyes, Gustau Cochet, Carles Bécquer i d'altres.

Però també cal remarcar, com a preuat colofó d'aquesta Exposició de Primavera, els dibuixos de Josep Narro, Ricard Opisso, Francesc Serra, Alexandre Cardunets i Pere Prat Ubach.

A tots els artistes la nostra enhorabona i si ens hem descuidat algú, que ens perdoni.

PREMIS OFICIALS, ADQUISICIONS DE LA C. D'A. DE LA J. M. E. D'A. I DE LA J. DE M.

PINTURA

Pruna, Pere. El vi de Kios. *Premi Isidre Nonell, 1936, de la Generalitat de Catalunya.*
 Armengol, Emili. Paisatge de Sant Genís. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Canyelles Balagueró, Francesc. Parc de la Ciutadella. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Capmany, Ramon. Natura morta. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Cortès, Carme. Repós. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Créixams, Pere. Figura vermella. Adquisició de la J. de M.
 Junyer, Joan. Bucòlica. Adquisició de la J. de M.
 Labarta Plana, Francesc. Calitja. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 López, Ramon. Teulades (Corbera). Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Llimona, Rafael. Nu. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Mercadè i Queralt, Jaume. El gerro de Talavera. Adquisició de la J. de M.
 Mombrú Ferrer, Joaquim. Flors. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Obiols, Josep. L'holandesa. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Obiols, Josep. Noia mirant un llibre. Adquisició de la J. de M.
 Ripoll, Ramon. Figura. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Sacharoff, Olga. Flors. Adquisició de la J. de M.

Serra Melgosa, Joan. Paisatge. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Ventosa Domènech, Josep. Paisatge de la Roca. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Vidal Gomà, Francesc. Floa. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.

ESCULTURA

Viladomat, Josep. Nu de dona. *Premi Damià Campeny, 1936, de la Generalitat de Catalunya.*
 Armengod, Adolf. "La toilette". Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Clarà, Jo. ep. Adela (bust). Adquisició de la J. de M.
 Jou Francisco, Pere. Emili (bronze). Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Juventeny Boix, Francesc. Nena nua. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.
 Monjo Garriga, Enric. Greta (nu de dona). Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.

DIBUIX I GRAVAT

Cochet Hernández, Gustau. Paisatge de Sant Cloud. Adquisició de la C. d'A. de la J. M. E. d'A.

JOSEP CANYES: RETRAT DE JOAQUIM MIR. FOTO SERRA